

Culturele Gebiedsprofielen Breda

Begrippenlijst

Bewoners

Mensen die in Breda wonen, studeren of werken, die trots zijn op de stad en de stad vooruit willen helpen door hun creativiteit in te zetten, creativiteit willen beleven en delen.

Bezoekers

Bezoekers die liever niet als toerist worden aangemerkt, maar zich graag onderdompelen in de mooie stad Breda en het culturele aanbod willen beleven.

Bedrijven

Bedrijven die op ondernemende wijze impact maken op het gebied van de creatieve, leefbare en sociale stad in combinatie met toegepaste technologie.

Talenten

Talenten vanuit verschillende kennisgebieden, die samen vanuit hun 'field of expertise' creatieve oplossingen bedenken voor de vraagstukken van vandaag en morgen.

Internationals

Internationals die in Breda wonen en/of werken en die op zoek zijn naar (nieuwe) verbindingen, informatie en ervaringen vanuit het culturele veld.

Talentontwikkeling

Het creëren van fysieke ruimte voor creatieve makers en cultureel ondernemers in iedere fase van hun professionele beroepspraktijk.

Creatieve maker

Een creatieve maker produceert en verkoopt zijn/haar (ambachtelijk) creatief werk en maakt dit zichtbaar door middel van een portfolio, website, deelname exposities en dergelijke. De creatieve maker streeft naar een professionele beroepspraktijk in de kunst of cultuur.

Cultureel ondernemer

Een ondernemer die gebruik maakt van de diensten (en producten) van creatieve makers, (samen)werkt met creatieve makers of hun producten verkoopt.

Culturele organisatie

Een instelling of organisatie die zich inzet voor de bevordering van cultuur, met een doelstelling die niet valt onder de bepaling van een culturele amateurkunst organisatie, en samenwerkt met andere (culturele) partijen, creatieve makers, cultureel ondernemers en deze groep en hun werk een podium en presentatieplek biedt of ze vertegenwoordigt. Hieronder valt ook een collectief van creatieve makers.

Inhoud

6 Culturele Gebiedsprofielen Breda

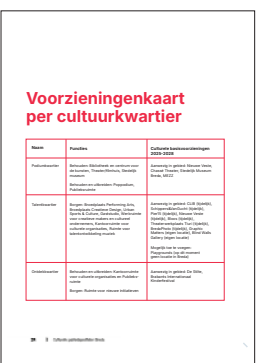
10 I. Podiumkwartier De stadsetalage van Breda

16 II. Talentkwartier De ontwikkelhub van Breda

22 III. Ontdekkwartier De verrassing van Breda

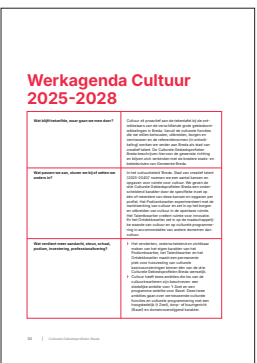
24 Voorzieningenkaart per cultuurkwartier

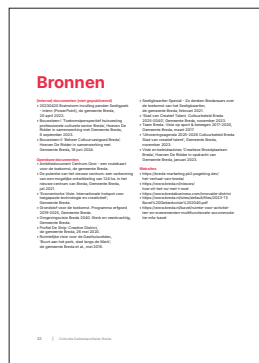
25 Toekomstambitie Stedelijk beleven in 't Zoet

26 Programma-ambitie Cultuur in Bavel

30 Werkagenda cultuur

32 Bronnen

Culturele Gebiedsprofielen Breda

De aanleiding

Er zijn in Breda op dit moment drie grote gebiedsontwikkelingen: Centrum Oost, CrossMark en Gasthuisvelden. Daarnaast is er een kleinere gebiedsontwikkeling in Bavel. Culturele voorzieningen zijn nodig in nieuwe stadsdelen. Het cultuurbeleid 'Stad van creatief talent' (2025-2040) en de inventarisatie en analyse van gemeentelijke culturele accommodaties geeft handvatten om te bepalen welke functies kunnen landen in de nieuwe gebieden. Naast het compenseren van de tijdelijke vierkante meters voor cultuur, het adresseren van lacunes, het verbeteren van de spreiding van functies over dorpen en wijken, moet hierbij ook specifieke aandacht zijn voor de groei en ontwikkeling van de stad. Breda krijgt er de komende jaren stadsdelen, woningen en inwoners bij. Dit vraagt om een groeiend aanbod van culturele voorzieningen, dat aansluit bij de behoeften van (toekomstige) Bredanaars. We zijn ons ervan bewust dat de stad voor grote en complexe opgaven staat die met elkaar samenhangen. De vraag naar ruimte is groot. Er is een tekort aan woningen. Tegelijkertijd verlangen bewoners naar een inspirerende, creatieve woonomgeving waar verschillende functies samenkomen. De behoefte aan ruimte voor de cultuursector in Breda is, ook binnen de drie grote gebiedsontwikkelingen, onderdeel van een breder toekomstperspectief op de stedelijke ontwikkeling van Breda.

Wat is een cultureel gebiedsprofiel?

Culturele Gebiedsprofielen Breda geven richting aan ruimte voor cultuur binnen Centrum Oost, CrossMark en Gasthuisvelden. Waar liggen de culturele kwaliteiten en ambities voor deze gebieden? Wat is de culturele identiteit van deze gebieden? En hoe is cultuur betrokken bij de gebiedsontwikkeling van Bavel? De culturele profielen voor de drie grote gebiedsontwikkelingen zijn als volgt uitgewerkt. We geven een korte beschrijving van de gewenste sfeer en het karakter van de verschillende gebieden binnen de stad. Hierbij is aandacht voor de culturele functies die op dit moment (tijdelijk) aanwezig zijn. We creëren ruimte voor kansen, opgaven en ambities per gebied en specificeren de culturele doelgroepen. De Culturele Gebiedsprofielen Breda ondersteunen het maken van integrale beleidskeuzen binnen Gemeente Breda, zowel bij actuele als toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. De profielen zijn onderdeel van het Uitvoeringsplan Ruimte voor Cultuur, samen met de Werkagenda Cultuur in Dorpen en Wijken Breda (2025-2028) en het Werkprogramma Cultuur in de Openbare Ruimte Breda (2025-2028).

Onderscheidend karakter

De gebieden Centrum Oost, CrossMark en Gasthuisvelden hebben een eigen culturele identiteit. Deze identiteit is ontstaan door de historie van de plek, de culturele voorzieningen en de doelgroep van gebruikers die in de verschillende gebieden aanwezig zijn. Met de Culturele Gebiedsprofielen Breda versterken we de unieke eigenschappen van de verschillende gebieden. We houden rekening met de bredere stadsvisies en de ambities van andere beleidsdomeinen en proberen cultuur hiermee te verbinden. We geven ieder gebiedsprofiel een onderscheidend karakter.

De drie Culturele Gebiedsprofielen Breda zijn:

- I. **Podiumkwartier.** De stadsetalage van Breda
Gebiedsontwikkeling Centrum Oost
- II. **Talentkwartier.** De ontwikkelhub van Breda
Gebiedsontwikkeling CrossMark (deelgebieden Stationskwartier, Drie Hoefijzers en Liniekwartier, De Strip-Havenkwartier, Haveneiland)
- III. **Ontdekkwartier.** De verrassing van Breda
Gebiedsontwikkeling Gasthuisvelden

De gebiedsprofielen kunnen worden uitgebreid met functies van andere beleidsdomeinen, te denken valt aan economie, wonen, onderwijs, vrijetijdseconomie, sport en innovatie. Daarnaast heeft cultuur twee ambities die afzonderlijk van de Culturele Gebiedsprofielen Breda in dit document zijn beschreven: een stedelijke ambitie voor 't Zoet en een programma-ambitie voor Bavel. Deze twee ambities gaan over vernieuwende culturele functies en culturele programmering met een hoogstedelijk ('t Zoet), dorp- of buurtgericht (Bavel) en domeinoverstijgend karakter.

Waarom cultuurkwartieren?

Het Podiumkwartier, Talentkwartier en Ontdekkwartier zijn smaakmakers voor cultuur in de stad, met een kwartiermakersfunctie voor de omliggende dorpen en wijken. Een kwartier is een deel van een gebied. Binnen de verschillende cultuurkwartieren in Breda werken creatieve makers, cultureel ondernemers en culturele organisaties samen. Vaak binnen één culturele discipline of ze delen een culturele doelgroep. Dit vergemakkelijkt de samenwerking en maakt het cultuuraanbod beter zichtbaar en aantrekkelijk voor bewoners, bezoekers, talenten, bedrijven en internationals. De cultuurkwartieren bouwen verder aan het aantrekkelijke en diverse cultuuraanbod, het actieve productieklimaat en de culturele clusters en netwerken die in de gebieden aanwezig zijn.

Strategische uitgangspunten

De volgende uitgangspunten liggen aan de basis van de cultuurkwartieren:

- Het permanent borgen van de functies van de culturele basisvoorzieningen in Breda binnen één van de cultuurkwartieren. Hierdoor blijft de basis voor cultuur in de grote gebiedsontwikkelingen op orde.
- Het clusteren van culturele organisaties die elkaar, samen met maatschappelijke organisaties en bedrijven, in programmering of activiteiten versterken en bijdragen aan de identiteit en het profiel van één van de cultuurkwartieren. Hierdoor neemt het multifunctioneel gebruik van accommodaties toe.
- Het combineren van tijdelijke en permanente culturele huisvesting in de cultuurkwartieren. Hierdoor wordt de culturele waarde van de deelgebieden vergroot en blijft er ruimte voor nieuwe initiatieven en culturele functies.

I. Podiumkwartier

De stadsetalage van Breda

Het Podiumkwartier is gelegen in Centrum Oost. Hier heb je letterlijk het podium aan je voeten. Centrum Oost staat symbool voor het stedelijk Breda. Het ligt op steenworp afstand van de historische binnenstad en heeft op cultureel vlak veel te bieden. Centrum Oost is de plek voor de meer gevestigde culturele organisaties. Cultuuriconen zoals Nieuwe Veste, Chassé Theater, Stedelijk Museum Breda en MEZZ – culturele basisvoorzieningen in Breda – zijn in het gebied aanwezig. Zo ook de voorzieningen voor (culturele) evenementen. Met het bestaande 'cultuur & leisure-profiel' liggen er in dit gebied, in het bijzonder in het Chassékwartier, een aantal toekomstambities die aandacht vragen voor en profiel geven aan cultuur en vrije tijd. Nieuwe publiek- en presentatieruimten zorgen binnen deze stadsetalage van Breda voor een betere verbinding tussen bestaande stedelijke functies en voor een uitbreiding van de binnenstad richting de Koepel en de singel.

Als gastvrije stad excelleert Breda en trekt (internationale) bezoekers aan door unieke beleving van erfgoed, cultuur en evenementen. De zakelijke markt wordt verrast door het aanbod aan beurzen, congressen, etc. De stad vormt een etalage om kennis en talent te tonen met exposities en festivals voor kunst, ambacht, creativiteit en toegepaste innovaties (bijvoorbeeld op het gebied van smart city, mobiliteit en duurzaamheid).

Bron: Economische Visie. Internationale hotspot voor toegepaste technologie en creativiteit, Gemeente Breda.

Ambitie, opgaven en kansen

De primaire ambitie van cultuur, het toekomstperspectief voor het Podiumkwartier in Centrum Oost, is driedelig:

- Het vernieuwen en behouden van bestaande culturele functies.

- Plaats bieden aan **de marktwerking van cultuur**. Particuliere en commerciële culturele initiatieven nemen toe in de stad. De markt kan lacunes op het gebied van culturele functies, disciplines, activiteiten en doelgroepen opvullen in Centrum Oost. En een meer commerciële beleving van cultuur toevoegen. Daarnaast kan de gemeente bestaande marktinitiatieven versterken of haar rol en taak op dit gebied terugbrengen omdat de markt in deze behoefte voorziet.
- Het doorontwikkelen van **de beleving in de openbare ruimte**. Het genieten van en het maken van kunst en cultuur vindt niet alleen in gebouwen plaats (voor personen met een toegangskaartje), maar ook buiten of in publieke binnenruimten (presentatieruimten). De openbare ruimte is dé plek waar mensen op een laagdrempelige manier in contact kunnen komen met cultuur. En de beleving is vaak heel anders. Daarom zetten we in op het verbinden van de bestaande en nieuwe podia, in programma, mobiliteit en openbare ruimte.

Doelgroep cultuur

Centrum Oost is de stadsetalage voor een breed publiek in Breda. We richten ons vanuit cultuur binnen deze gebiedsontwikkeling specifiek op de doelgroepen **bewoners, bezoekers en internationals**.

- Bewoners. Mensen die in Breda wonen, studeren of werken, die trots zijn op de stad en de stad vooruit willen helpen door hun creativiteit in te zetten, creativiteit willen beleven en delen.
- Bezoekers die liever niet als toerist worden aangemerkt, maar zich graag onderdompelen in de mooie stad Breda en het culturele aanbod willen beleven.
- Internationals die in Breda wonen en/of werken en die op zoek zijn naar (nieuwe)verbindingen, informatie en ervaringen vanuit het culturele veld.

Culturele functies

In het Podiumkwartier zijn een aantal culturele functies aanwezig die we willen vernieuwen met behoud van bestaande kwaliteit (**Bibliotheek en centrum voor de kunsten, Theater/filmhuis, Stedelijk museum**) en willen behouden en aanpassen/uitbreiden met ruimte

voor innovatie (**Poppodium, Publieksruimte**). Culturele functies die een bijdrage leveren aan de hierboven genoemde ambities, opgaven en kansen willen we in het Podiumkwartier borgen.

Voorzieningenkaart per culturele functie	Toelichting
Behouden Bibliotheek en centrum voor de kunsten, Theater/filmhuis, Stedelijk museum	Culturele basisvoorzieningen in Breda.
Behouden en uitbreiden Poppodium	Met het aanpassen van de Kleine Zaal (programmering in lijn van ontdekpodium) zorgt MEZZ voor een betere aansluiting bij makers in de stad, nieuwe en internationale namen en nieuwe dj concepten. De behoefte van MEZZ om te programmeren voor een doelgroep die niet past binnen de huidige Kleine Zaal is aanwezig. MEZZ kan met (Engelstalige) culturele programmering en events elders in de stad inspelen op de doelgroepen internationals, jongeren en (internationale) studenten van Breda.
Behouden en uitbreiden Publieksruimte	Cultuur mag in het gebied meer beleefd worden, ook in de openbare ruimte. ➤ We zetten in op het realiseren van een Theaterplein waar onder andere live-cultuur en andere evenementen kunnen plaatsvinden. Het Theaterplein vormt een verbindende schakel tussen Centrum Oost en de historische binnenstad van Breda. Dit kan ervoor zorgen dat iedereen op een laagdrempelige wijze met kunst en cultuur in aanraking kan komen. ➤ Publieksruimte voor cultuur in het gebied willen we behouden. Op de huidige locaties of in accommodaties van marktpartijen. Er ligt een ontwikkelplan voor het Koepelcomplex in Breda: een plek met internationale aantrekkingskracht. De Koepel transformeert in dit plan naar een culturele hotspot met toonaangevende kunst en cultuur (topsegment). Het wil een podium bieden aan kunstenaars en makers in binnen- en buitenland. De ruimten zijn multifunctioneel inzetbaar en aan te passen aan verschillende kunstvormen en evenementen (modeshow, digitale kunstinstallaties, audiovisuele shows, operavoorstelling). Dit kan samenkomen in een 'Arts & Performance Center': een culturele accommodatie die uniek is in Breda en waarin het gemeentelijk vastgoed niet voorziet.

welkom bij

PODIUM BLOOS

II. Talentkwartier

De ontwikkelhub van Breda

Het Talentkwartier is gelegen in CrossMark. Met CrossMark groeit Breda in de spoorzone over de rivier de Mark: de gemeente koppelt de gebiedsontwikkelingen Havenkwartier en het Stationskwartier aan gebiedsontwikkeling 't Zoet. Het gaat om een te transformeren gebied van ongeveer 150 hectare dat grenst aan de historische binnenstad, het station en de spoorlijn. Cultuur is goed vertegenwoordigd in CrossMark. Er zijn

tijdelijke plekken voor experiment, talent- en ondernemersontwikkeling met een potentiële brugfunctie tussen opleiding en beroepspraktijk. Binnen deze ontwikkelhub van Breda staan cultuur en creatieve industrie in hun kracht. Cultuur, economie en onderwijs bieden ruimte en podium voor de groei en ontwikkeling van creatief ondernemerschap. In de cross-overs met samenwerkingspartners ontstaan vernieuwende ideeën, producten, diensten, systemen,

Deelgebieden in CrossMark

CrossMark bestaat vanuit het culturele perspectief uit drie deelgebieden: Stationskwartier, Drie Hoefijzers en Liniekwartier (Deelgebied A), De Strip-Havenkwartier en Haveneiland (Deelgebied B) en 't Zoet (Deelgebied C).

Deelgebied A. Stationskwartier, Drie Hoefijzers en Liniekwartier

In dit deelgebied zijn een aantal culturele basisvoorzieningen gehuisvest, op locaties van derden (functie Kantoorruimte voor culturele organisaties). Dit zijn Graphic Matters en Blind Walls Gallery. De ambities voor stedelijke culturele functies zijn in het deelgebied A (Stationskwartier, Drie Hoefijzers en Liniekwartier) beperkt. Voor cultuur in dorpen en wijken ligt er wel een opgave in dit deelgebied.

Deelgebied B. De Strip-Havenkwartier en Haveneiland

In het deelgebied De Strip-Havenkwartier zijn een aantal culturele basisvoorzieningen gehuisvest,

op tijdelijke locaties. Dit zijn Nieuwe Veste, Schippers&VanGucht, Bloos, Theaterwerkplaats Tiuri en BredaPhoto. In het deelgebied Haveneiland zijn een aantal culturele basisvoorzieningen gehuisvest, op tijdelijke locaties. Dit zijn CLIB en Pier15. Het is een rauw stedelijk deelgebied met creatieve gebruikers uit het economisch domein zoals STEK en Belcrum Beach. Maar ook culturele organisaties zoals IDFX zijn er gehuisvest. Deze (culturele) organisaties hebben een positieve invloed op deze gebiedsontwikkeling. Ze zijn bepalend voor de sfeer en het karakter van het Haveneiland. Deelgebied B (Strip-Havenkwartier en Haveneiland) vormt het Talentkwartier binnen de gebiedsontwikkeling CrossMark.

Deelgebied C. 't Zoet

De ambitie voor 't Zoet zijn vernieuwende culturele functies en culturele programmering met een hoogstedelijk en domeinoverstijgend karakter.

Ambitie, opgaven en kansen

De primaire ambitie van cultuur, het toekomstperspectief voor het Talentkwartier in CrossMark, is tweeledig:

- Het borgen en vernieuwen van bestaande culturele functies.
- Het creëren van **ruimte voor innovatie** en talentontwikkeling. Breda heeft economisch gezien de ambitie zich te ontwikkelen als stad van toegepaste technologie en creativiteit. Het is daarom logisch om de twee creatieve broedplaatsen in Breda een structurele plaats te geven in het Innovatiedistrict Breda. Waar mogelijk in de toekomst in combinatie met onderwijshuisvesting voor creatieve opleidingen. We onderzoeken of het mogelijk is om het bestaande 'Creative District-profiel' van CrossMark te verbreden naar het Innovatiedistrict Breda. Dit biedt kans het cultureel ondernemerschap en de samenwerking tussen talentvolle creatieve en culturele makers, met name in de twee (toekomstige) broedplaatsen van Breda, te vergroten en te professionaliseren.

Doelgroep cultuur

CrossMark is de ontwikkelhub voor creatief en ondernemend talent in Breda. We richten ons vanuit cultuur binnen deze gebiedsontwikkeling op de doelgroepen **talenten en bedrijven** en (nieuwe) **bewoners** en **bezoekers** van Breda.

- Talenten vanuit verschillende kennisgebieden, die samen vanuit hun 'field of expertise' creatieve oplossingen bedenken voor de vraagstukken van vandaag en morgen. Oplossingen die zowel voor bewoners als bezoekers interessant zijn.

- Bedrijven die op ondernemende wijze impact maken op het gebied van de creatieve, leefbare en sociale stad in combinatie met toegepaste technologie.
- Mensen die in Breda (komen) wonen, studeren of werken, die trots zijn op de stad en de stad vooruit willen helpen door hun creativiteit in te zetten, creativiteit willen beleven en delen.
- Bezoekers die liever niet als toerist worden aangemerkt, maar zich graag onderdompelen in de mooie stad Breda en het culturele aanbod willen beleven.

Culturele functies

In het Talentkwartier willen we de volgende culturele functies borgen en vernieuwen.

- **Broedplaats Performing Arts**
- **Broedplaats Creative Design**
- **Urban Sports & Culture**
- **Gaststudio**
- **Werkruimte voor creatieve makers en cultureel ondernemers**
- **Kantoorruimte voor culturele organisaties**
- **Ruimte voor talentontwikkeling muziek**

Voorzieningenkaart per culturele functie	Toelichting
Borgen Broedplaats Performing Arts	Bloos vormt een belangrijke schakel in de keten van de podiumkunsten. De Broedplaats Performing Arts (werkplaats en productiehuis) is een sfeerbepalende speler in de gebiedsontwikkeling CrossMark en heeft een lokale, regionale en landelijke uitstraling en betekenis. De broedplaats heeft een community voor jongeren (39Graden) en zet in op talentontwikkeling in de podiumkunsten tot en met na de professionele podiumkunstopleidingen. Er wordt verbinding gezocht met het maatschappelijk domein en ingezet op cross-overs tussen culturele disciplines.
Borgen Broedplaats Creative Design	Cultuur zet in op het borgen van een Broedplaats Creative Design. Dit kan in de toekomst worden doorontwikkeld tot een 'Broedplaats XXL' in 't Zoet, in combinatie met het subcluster 'Gaming en Immersive Technologies' (Toegepaste Technologie en Creativiteit) en (kunst)onderwijsinstellingen. Door het herpositioneren van deze spelers brengt Gemeente Breda talent dicht bij de stad. Het aantrekken van een hoogstaande culturele (internationale) speler bevordert de samenwerking tussen de creatieve industrie, het onderwijs en het bedrijfsleven.
Borgen Urban Sports & Culture	Urban Sports & Culture speelt zich af in de openbare ruimte, kent veel selfmade kunstenaars en is 'grenzeloos'. Met name jongeren zoeken cultuur niet op in traditionele voorzieningen zoals een theater of een museum maar juist op straat, of bijvoorbeeld tijdens het sporten. Er is in de stad behoefte aan meer alternatieve cultuur, naast de bestaande culturele hoofdstructuur. Op een plek voor jongerencultuur valt veel te beleven, er is sfeer en dynamiek en cultuur vindt een presentatieplek. In de gebiedsontwikkeling CrossMark is er planvorming voor een Urban Park (op de kop van het Haveneiland). Het ligt voor de hand een (nieuwe) plek voor jongerencultuur in deze gebiedsontwikkeling op te nemen. De doelgroep kan participatief worden betrokken in de planvorming.

Voorzieningenkaart per culturele functie	Toelichting
Borgen Gaststudio	In een gaststudio krijgen creatieve makers uit binnen- en buitenland tijdelijk de ruimte om te experimenteren en te onderzoeken. Deze creatieve makers gaan de verbinding aan met hun tijdelijke omgeving en zijn een inspiratiebron voor lokaal talent. Voor een gaststudio is een programma essentieel. Hier ligt een opgave voor de broedplaatsen in Breda, een andere culturele organisatie of de markt (in combinatie met een hostel voor jongeren).
Borgen Werkruimte voor creatieve makers en cultureel ondernemers	Het onderzoeken of gebouwen in het gebied (tijdelijk) kunnen worden ingevuld als werkruimte voor creatieve makers en cultureel ondernemers. Dit kan onderdeel zijn van het portefeuilleplan cultuur, waarin we Werkruimte voor creatieve makers en cultureel ondernemers zoveel mogelijk willen laten landen binnen het Talentkwartier.
Borgen Kantoorruimte voor culturele organisaties	(Culturele) organisaties die het Talentkwartier versterken – door programmering of activiteiten – vinden bij voorkeur een plek in dit gebied. Dit gaat om culturele basisvoorzieningen maar ook om andere (niet-gesubsidieerde) organisaties.
Borgen Ruimte voor talentontwikkeling muziek	Het onderzoeken of deze functie te combineren is met een van de talentontwikkelplekken in deelgebied B (Broedplaats Performing Arts) of met de functie Urban Sports & Culture. De verbinding met muziek talent in de stad vraagt om de verbinding met de actieve muziek/ DJ en dance scene aanwezig in Breda. We willen focus aanbrengen op de zichtbaarheid ervan in de stad, op talentontwikkeling en de ontwikkeling van de evenementen- en nachtcultuur.

BLIND FLOCK

OR

www.royalroots.nl

III. Ontdekkwartier

De verrassing van Breda

Het Ontdekkwartier is gelegen in Gasthuisvelden. Gasthuisvelden is een gebiedsontwikkeling aan de zuidwestkant van de binnenstad van Breda. Verschillende locaties in het gebied vragen de komende jaren om een nieuwe invulling vanwege het (toekomstige) vertrek van de gebruikers. Bijvoorbeeld het voormalige Belastingkantoor, het voormalige UWV- en Kadasterkantoor, het Gerechtsgebouw en de Seeligkazerne. Gasthuisvelden biedt, door het vrijkomende defensie terrein, kansen voor cultuur. Momenteel heeft het gebied, ondanks de aanwezigheid van verschillende culturele organisaties een introvert karakter. Cultuur is nauwelijks zichtbaar en beperkt beleefbaar. De gebiedsontwikkeling vergt een nieuwe blik op het cultureel gebruik. Gasthuisvelden is een plek waar bewoners op een laagdrempelige, vernieuwende manier in aanraking komen en experimenteren met kunst, cultuur en sport in de openbare ruimte. Samen met onderwijsinstellingen in het gebied werkt cultuur aan ontmoeten, bewegen en ontdekken in een parkachtige omgeving. Voor jeugd en jongeren kan het gebied een eerste aanraking zijn met cultuur. Hier wordt cultuur op een spelende wijze ontdekt.

Ambitie, opgaven en kansen

De primaire ambitie van cultuur, het toekomstperspectief voor het Ontdekkwartier in Gasthuisvelden is driedelig:

- Het vernieuwen en behouden van bestaande culturele functies.
- Experimenteren met **culturele programmering**. Andere domeinen bieden binnen dit gebied kansen voor het creëren van culturele programmering in de buitenruimte (referentiestad: Nantes). Samen met het beleidsdomein Sport willen we het karakter van het gebied, en de inrichting van de openbare ruimte, met kunst en cultuur verrijken.
- Het inzetten op **de maatschappelijke waarde** van cultuur. De sociale impact en zichtbaarheid van cultuur kan worden vergroot door maatschappelijk

vastgoed in te zetten op deelgebruik met cultuur. Hier liggen koppelkansen voor het interesseren van en presenteren aan een breed publiek. Onderwijs- en cultuurinstellingen gebruiken het gebied voor vernieuwende horeca- en cultuurconcepten.

'We zetten cultuur in voor de leefbaarheid en beleefbaarheid van zowel de binnenstad als de wijken en dorpen. Cultuur in de openbare ruimte doet eveneens recht aan de veranderende belangstelling van het publiek, dat meer dan ooit op zoek is naar avontuur. Mensen willen verrast worden, ervaringen op doen, ergens onderdeel van uitmaken. Niet iedereen heeft even makkelijk toegang tot een museum, concertzaal of theater. Bijvoorbeeld omdat men het zich financieel niet kan veroorloven, er de kennis niet van heeft of anderszins een drempel ervaart. Vooral kinderen komen daardoor soms nauwelijks in aanraking met kunst en cultuur. Cultuur in de openbare ruimte, met name in wijken en dorpen, is dan een waardevolle kennismaking.' Bron: Omgevingsvisie Breda 2040. Sterk en veerkrachtig, Gemeente Breda.

Doelgroep cultuur

Gasthuisvelden is de proeftuin voor **bewoners en bezoekers** in Breda. Hier kunnen in het bijzonder jeugd en jongeren op een laagdrempelige, speelse wijze in aanraking komen met kunst, cultuur en sport in de openbare ruimte.

- Bewoners. Mensen die in Breda wonen, studeren of werken, die trots zijn op de stad en de stad vooruit willen helpen door hun creativiteit in te zetten, creativiteit willen beleven en delen.
- Bezoekers die liever niet als toerist worden aangemerkt, maar zich graag onderdompelen in de mooie stad Breda en het culturele aanbod willen beleven.

Culturele functies

In het Ontdekkwartier zijn culturele functies aanwezig die we willen behouden en uitbreiden/vernieuwen:

Kantoorruimte voor culturele organisaties en Publieksruimte. Het gaat hier om De Stilte en het Brabants Internationaal Kinderfestival, twee culturele

basisvoorzieningen in Breda. Culturele functies die een innovatieve bijdrage leveren aan de hierboven genoemde ambities, opgaven en kansen willen we in het Ontdekkwartier borgen. Dit zijn **Ruimte voor nieuwe initiatieven.**

Voorzieningenkaart per culturele functie	Toelichting
Behouden en uitbreiden Kantoorruimte voor culturele organisaties en Publieksruimte	Het onderzoeken of de vrijgekomen gebouwen in het gebied (tijdelijk) kunnen worden ingevuld als kantoorruimte voor culturele organisaties die gericht zijn op de (presentatie van cultuuraanbod voor) jeugd en jongeren (publieksruimte) of andere vernieuwende cultuurinitiatieven met een ruimtevraag.
Borgen Ruimte voor nieuwe initiatieven	De toekomstige parkachtige omgeving met daarin de monumentale militaire gebouwen biedt ruimte voor nieuwe cultuurinitiatieven. Het gezamenlijk programmeren van kunst, cultuur, sport en horeca kan hoogwaardige toevoeging aan de openbare ruimte zijn. Het gebied mag extraverter worden en, mede vanwege de huidige cultuur- en onderwijsinstellingen in het gebied meer focus krijgen op een gast-vrije en creatieve omgeving specifiek voor jeugd en jongeren.

Voorzieningenkaart per cultuurkwartier

Naam	Funcities	Culturele basisvoorzieningen 2025-2028
Podiumkwartier	Behouden: Bibliotheek en centrum voor de kunsten, Theater/filmhuis, Stedelijk museum Behouden en uitbreiden: Poppodium, Publieksruimte	Aanwezig in gebied: Nieuwe Veste, Chassé Theater, Stedelijk Museum Breda, MEZZ
Talentkwartier	Borgen: Broedplaats Performing Arts, Broedplaats Creatieve Design, Urban Sports & Culture, Gaststudio, Werkruimte voor creatieve makers en cultureel ondernemers, Kantoorruimte voor culturele organisaties, Ruimte voor talentontwikkeling muziek	Aanwezig in gebied: CLIB (tijdelijk), Schippers&VanGucht (tijdelijk), Pier15 (tijdelijk), Nieuwe Veste (tijdelijk), Bloos (tijdelijk), Theaterwerkplaats Tiuri (tijdelijk), BredaPhoto (tijdelijk), Graphic Matters (eigen locatie), Blind Walls Gallery (eigen locatie) Mogelijk toe te voegen: Playgrounds (op dit moment geen locatie in Breda)
Ontdekkwartier	Behouden en uitbreiden: Kantoorruimte voor culturele organisaties en Publieksruimte Borgen: Ruimte voor nieuwe initiatieven	Aanwezig in gebied: De Stilte, Brabants Internationaal Kinderfestival

Toekomstambitie

Stedelijk beleven in 't Zoet

De ambitie voor 't Zoet

Vernieuwende culturele functies en culturele programmering met een hoogstedelijk en domeinoverstijgend karakter.

'We ontwikkelen dit gebied – met respect voor het verleden – heel bewust onderscheidend van de binnenstad. Waar in onze binnenstad geschiedenis is gemaakt, maken we hier vooral toekomst. Het extravert en creatief karakter is het de bakermat voor bedrijven, recreatie en een thuis voor bewoners. Het is een plek die vanzelfsprekend ook ruimte biedt aan internationale kunst, waar de hoogstedelijke sfeer een internationaal karakter heeft en een vegan cappuccino om de hoek verkrijgbaar is'.

Bron: Omgevingsvisie Breda 2040. Sterk en veerkrachtig, Gemeente Breda.

Culturele functies

Borgen Broedplaats XXL en Borgen Publieksruimte

De ambitie bestaat om de (nog te ontwikkelen) Broedplaats Creative Design in de toekomst uit te breiden in het Innovatiedistrict Breda ('t Zoet). Dit in combinatie met het subcluster 'Gaming en Immersive Technologies' (Toegepaste Technologie en Creativiteit) en (kunst)onderwijsinstellingen. Door het herpositioneren van genoemde spelers wordt de samenwerking tussen de creatieve industrie, het onderwijs en het bedrijfsleven bevorderd en brengt de gemeente Breda talent dicht bij de stad. Jong, creatief talent wordt zichtbaar en kan makkelijker verbindingen maken. 't Zoet is het opschalingsgebied voor het Talentkwartier. Cultuur mag in het gebied meer beleefd worden, ook in de openbare ruimte. We zetten in op een multifunctionele ruimte voor state-of-the-art presentaties op internationaal niveau.

Programma-ambitie

Cultuur in Bavel

De ambitie voor Bavel

Culturele programmering met een dorp- of buurtgericht en domeinoverstijgend karakter.

Naast de drie grote gebiedsontwikkelingen in Breda zijn in en rond het dorp Bavel nieuwe woon- en werkgebieden gepland. Deze uitbreiding van Bavel draagt bij aan de grote woningbehoefte in en rondom Breda. Bavel is één van de dorpen van Breda die geen culturele accommodatie heeft. Wel zijn er in Bavel twee accommodaties met een cultuurprogramma aanwezig. Dit zijn Sociaal Cultureel Centrum 't Klooster en basisschool De Spindel (tijdelijk). Er is een MFA Bavel in ontwikkeling. De primaire ambitie van cultuur, voor Bavel is tweeledig. Enerzijds willen we experimenteren met ruimte voor culturele programmering. Samen met andere domeinen zijn er kansen voor het creëren van culturele programmering in multifunctionele accommodaties en in de openbare ruimte. Anderzijds zetten we in op de maatschappelijke waarde van cultuur. De sociale impact en zichtbaarheid van cultuur kan worden vergroot door maatschappelijk vastgoed in te zetten op deelgebruik met cultuur. Hier liggen koppelkansen voor het interesseren van en presenteren aan een breed publiek. De culturele programmering in Bavel richt zich op bewoners, en dan met name bewoners van het dorp Bavel.

Culturele functie

Borgen Ruimte voor culturele programmering

In het Bestuursakkoord 2022-2026 van Gemeente Breda is de ambitie voor een multifunctionele accommodatie in Bavel beschreven. MFA Bavel is een burgerinitiatief. Gezien de groei van het dorp en het rijke verenigingsleven is MFA Bavel een noodzakelijke voorziening. Er wordt een culturele programmering voor inwoners van het dorp en het verenigingsleven ontwikkeld. MFA Bavel krijgt een cultuurzaal waar ruimte is voor repetities en presentaties (podiumkunsten).

Borgen Publieksruimte

We streven naar meer aandacht voor het beleefbaar maken van kunst en cultuur en de (historische) verhalen in Bavel, onder andere via een kunstroute en meer kunst in de openbare ruimte, bijvoorbeeld in samenwerking met (kunst)onderwijsinstellingen.

Werkagenda Cultuur 2025-2028

Wat blijft hetzelfde, waar gaan we mee door?	Cultuur zit proactief aan de tekentafel bij de ontwikkelaars van de verschillende grote gebiedsontwikkelingen in Breda. Vanuit de culturele functies die we willen behouden, uitbreiden, borgen en vernieuwen en de referentienormen (in ontwikkeling) werken we verder aan Breda als stad van creatief talent. De Culturele Gebiedsprofielen Breda beschrijven hiervoor de gewenste richting en blijven zich verbinden met de bredere stads- en beleidsvisies van Gemeente Breda.
Wat passen we aan, sturen we bij of zetten we anders in?	In het cultuurbeleid 'Breda. Stad van creatief talent (2025-2040)' noemen we een aantal kansen en opgaven voor ruimte voor cultuur. We geven de drie Culturele Gebiedsprofielen Breda een onderscheidend karakter door de specifieke inzet op één of meerdere van deze kansen en opgaven per profiel. Het Podiumkwartier experimenteert met de marktwerking van cultuur en zet in op het borgen en uitbreiden van cultuur in de openbare ruimte. Het Talentkwartier creëert ruimte voor innovatie. En het Ontdekkwartier zet in op de maatschappelijke waarde van cultuur en op culturele programmering in accommodaties van andere domeinen dan cultuur.
Wat verdient meer aandacht, steun, schaal, podium, investering, professionalisering?	➤ Het versterken, onderscheidend en zichtbaar maken van het eigen karakter van het Podiumkwartier, het Talentkwartier en het Ontdekkwartier maakt een permanente plek voor huisvesting van culturele basisvoorzieningen binnen één van de drie Culturele Gebiedsprofielen Breda wenselijk. ➤ Cultuur heeft twee ambities die los van de cultuurkwartieren zijn beschreven: een stedelijke ambitie voor 't Zoet en een programma-ambitie voor Bavel. Deze twee ambities gaan over vernieuwende culturele functies en culturele programmering met een hoogstedelijk (t Zoet), dorp- of buurtgericht (Bavel) en domeinoverstijgend karakter.

Wat verdient meer aandacht, steun, schaal, podium, investering, professionalisering?	➤ De Culturele Gebiedsprofielen Breda kunnen worden uitgebreid met functies van andere beleidsdomeinen, te denken valt aan economie, wonen, onderwijs, vrijetijdseconomie, sport en innovatie.
Waar zetten we minder op in of nemen we afscheid van?	➤ Met de gebiedsprofielen maken we gerichte keuzes. Waar kan cultuur landen? Hoe kunnen culturele organisaties elkaar versterken? Dit betekent dat we mogelijk afscheid nemen van bepaalde culturele accommodaties in de stad. Bijvoorbeeld omdat een locatie niet zichtbaar is of oneigenlijk wordt gebruikt, een culturele functie in één van de drie culturele gebiedsprofielen beter tot zijn recht komt of de functie niet (meer) aansluit bij de doelen van het cultuurbeleid. Door (strategische) keuzes te maken en met Vastgoedbeheer te werken aan een Portefeuilleplan Cultuur, kunnen we een duurzamer perspectief bieden voor huisvesting van de professionele culturele sector. Het combineren van tijdelijke en permanente culturele huisvesting in de cultuurkwartieren blijft een uitgangspunt, waardoor de culturele waarde van de deelgebieden wordt vergroot en er ruimte blijft voor nieuwe initiatieven en culturele functies.

Bronnen

(Interne) documenten (niet gepubliceerd)

- 20230420 Brainstorm invulling panden Seeligpark - intern (PowerPoint), de gemeente Breda, 20 april 2023.
- Bouwsteen I 'Toekomstperspectief huisvesting professionele culturele sector Breda', Hoeven De Ridder in samenwerking met Gemeente Breda, 6 september 2023.
- Bouwsteen II 'Beheer Cultuurvastgoed Breda', Hoeven De Ridder in samenwerking met Gemeente Breda, 18 juni 2024.

Openbare documenten

- Ambitiedocument Centrum Oost - een routekaart voor de toekomst, de gemeente Breda.
- De potentie van het nieuwe centrum: een verkenning van een mogelijke ontwikkeling van 124 ha. in het nieuwe centrum van Breda, Gemeente Breda, juli 2021.
- 'Economische Visie. Internationale hotspot voor toegepaste technologie en creativiteit', Gemeente Breda.
- Grondstof voor de toekomst. Programma erfgoed 2019-2025, Gemeente Breda.
- Omgevingsvisie Breda 2040. Sterk en veerkrachtig, Gemeente Breda.
- Profiel De Strip: Creative District, de gemeente Breda, 26 mei 2020.
- Ruimtelijke visie voor de Gasthuisvelden, 'Buurt aan het park, stad langs de Mark', de gemeente Breda et al., mei 2016.

- Seeligkwartier Special - Zo denken Bredanaars over de toekomst van het Seeligkwartier, de gemeente Breda, februari 2021.
- 'Stad van Creatief Talent. Cultuurbeleid Breda 2025-2040', Gemeente Breda, november 2023.
- Team Breda. Visie op sport & bewegen 2017-2030, Gemeente Breda, maart 2017.
- 'Uitvoeringsagenda 2025-2028 Cultuurbeleid Breda. Stad van creatief talent', Gemeente Breda, november 2023.
- Visie en beleidsadvies 'Creatieve Broedplaatsen Breda', Hoeven De Ridder in opdracht van Gemeente Breda, januari 2023.

Websites

- <https://breda-marketing.pk2.pageking.dev/het-verhaal-van-breda/>
- <https://www.breda.nl/nieuws/hoe-zit-het-nu-met-t-zoet>
- <https://www.bredabusiness.com/innovatie-district>
- <https://www.breda.nl/sites/default/files/2023-11/Bavel%20Gebiedsvisie%202040.pdf>
- <https://www.breda.nl/bavel/ruimte-voor-activiteiten-en-evenementen-multifunctionele-accommodatie-mfa-bavel>

Colofon

Copyright

Gemeente Breda
Mei 2025

Afbeeldingen

Pagina 4 en 5: Klink R. (2022), BredaPhoto-Backer en Rueb-10, i.o.v. Breda Marketing
Pagina 8 en 9: Breda Marketing (2021), Kunstroute Breda_Klein Huisorkest_MH_foto Breda Marketing
Pagina 12, 13 en 34: Breda Marketing (2022), Breda_Podium Bloos_foto Breda Marketing
Pagina 1, 14 en 15: Klink R. (2022), Breda-Explore_Havenkwartier_26, i.o.v. Breda Marketing
Pagina 20 en 21: Asch van J. (2023), Breda_Blind Floor_Kasteelplein_foto Joost van Asch 7 (2)
Pagina 1, 28 en 29: VisitBrabant (2023), Breda_Blind Walls Gallery_Ginnekenmarkt_foto VisitBrabant

Vormgeving

Bureau vormgeving Gemeente Breda

Disclaimer

De culturele profielen voor de drie grote gebiedsontwikkelingen in Breda zijn richtinggevend voor verdere beleidsuitvoering binnen Gemeente Breda. Dit document heeft geen juridisch planologische status.

welkom bij

PODIUM BLOOS